

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

Mål nr

meddelat i Stockholm den 28 januari 2004

Ö 1944-02

KLAGANDE

MJ

Ombud: advokaten C-GS

MOTPART

NJ

SAKEN

God man enligt 6 § lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätt, avd. 12, beslut den 16 april 2002 i mål ÖÄ 1313-01

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut lämnar Högsta domstolen NJs ansökan om försäljning enligt samäganderättslagen utan bifall.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

MJ har yrkat att Högsta domstolen skall lämna NJs ansökan om försäljning enligt samäganderättslagen utan bifall.

NJ har bestritt ändring.

SKÄL

Varje delägare i en fastighet som flera äger gemensamt får enligt 6 § lagen (1904:48 s.1) om samäganderätt ansöka om att fastigheten skall för gemensam räkning utbjudas till försäljning på offentlig auktion, om inte annat är avtalat mellan delägarna. Av rättsfallet NJA 1989 s. 9 framgår dock att en delägare som har förvärvat sin andel genom testamente med ett överlåtelseförbud inte är berättigad att utverka domstols förordnande enligt 6 § samäganderättslagen att hela egendomen skall utbjudas till försäljning. Samma rättsverkan måste följa även när 12 kap. 6 § ärvdabalken är tillämplig. I den bestämmelsen föreskrivs överlåtelseförbud i vissa fall där nyttjanderätten till egendom genom testamente har tillfallit någon annan än ägaren.

Enligt 12 kap. 2 § ärvdabalken gäller vad som är stadgat i 6 § samma kapitel när någon genom testamente har erhållit nyttjanderätten till egendom vartill äganderätten vid testators död eller senare skall tillfalla någon annan, dock med förbehåll för att annat kan följa av testamentet. I motiven framhålls att bestämmelsen avser endast helnyttjanderätter och endast sådana helnyttjanderätter som omfattar egendomen i dess helhet (NJA II 1930 s. 284 f.).

Genom testamentet har GJ gett MJ oinskränkt nyttjanderätt till hela sin andel av fastigheten. Äganderätten till samma andel har genom testamentet tillfallit NJ. MJ har således fått nyttjanderätten till hela den egendom vartill äganderätten tillkommer NJ. Vid detta förhållande följer av 12 kap. 2 § ärvdabalken att 6 § samma kapitel skall tillämpas. NJ får således inte utan MJs samtycke överlåta sin

andel av fastigheten. Hans ansökan om försäljning enligt samäganderättslagen kan därmed inte bifallas.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Thorsson, Regner, Blomstrand (referent),
Lundius och Nyström
Föredragande revisionssekreterare: Hedvall